

Україно — це твоє обличчя

Євген Марчук назвав Крим улюбленою, але хворою дитиною України. Розуміємо — причиною кримської недуги є відверта шовіністична, антиукраїнська ідеологія недалекоглядних, егоїстичних верховодів півострова, яка знаходить підтримку російського парламенту і деякої частини російського, а також зрусифікованого, тобто хахлацького населення Криму. Слобожанщину не назвеш просто улюбленою донькою України, бо тут народжувався, формувалася і діяв протягом століть геній української культури, тут із давніх запорозьких вольностей відродилася на початку нашого віку ідея української державності, тут сконцентровані виробництва і колективи спеціалістів, без яких неможлива економічна незалежність і потуга України, тут живе й розвивається інтелектуальна сила нашої держави, отже, Харків — не дитя, а скоріше батько нації! Але хорвіє він кримською недугою.

Дві третини студентів у Харкові — це більше як 50 тисяч — навчаються російською мовою, університети, інститути, лабораторії, школи чинять опір українській мові, тридцять шкіл, які ще минулого року намагалися стати українськими, припинили набір учнів до українських класів, другий і третій українські телеканали перекриті харківськими передачами і це, зрештою, не було б так страшно, якби ті харківські майстри телеекрану працювали на Україну, але ж ні, вони — це дезінформація, провінційне поклоніння Москві, пропаганда відновлення імперії. Будівництво пам'ятника маршалу Жукову, який разом з Берією підписав план виселення всіх українців з України, — чи не блюзнірство і чи не найгидкіша наруга над гідністю слов'янського краю і всієї української землі?

Для України Слобожанщина — це земля свободи, куди ховалися від польської неволі козаки, переселенці, хлібороби і творили там гнізда для таких бежественних і крилатих розумів, як Скворода, Каразін, Квітка-Основ'яненко, Багалій, Міхновський, Хвильовий, Куліш, Мисик, Вирган, а поміж цих імен, мені найближчих, можна назвати ще десятки інших, що їх знає світ. Для Росії (однаково царської чи більшовицької) Слобожанщина — це перший об'єкт загарбання і плацдарм для наступу на подніпрянську, чорноморську, подільську, галицьку, вінницьку, закарпатську України. Дві стихії змішалися — хліборобська, гуманна, беззбройна і агресивна, завойовницька, жорстока. Звідси й вийшов безбаченко, манкурт із диким суржиком, малорос, який виконує накази і служить сильнішому.

Якби нам вдалося розв'язати цей смертельно небезпечний для українців і росіян харківський вузол, то це був би крок, помітний для всього людства. А мова йде лише про те, щоб ми стали не фальшивими, а чесними братами. Я вірю, що на зміну лицемірному братанню в душі імперського інтернаціоналізму може прийти справжнє братерство двох великих народів, але тільки за умови, що єзуїтська проповідь про подібність, однокореневість наших націй буде замінена визнанням рівності наших народів, вимогою мирного, рівноправного співіснування наших держав. Та чи зуміють світлі мізки харківських росіян відчужатися пожадання монархів і вождів російської наддержави обернути нас у малоросів і під прапором т. зв. слов'янської єдності створити, як казали фашисти, один народ, одну державу, одного фюрера. Хочеться вірити в розумних і справедливих людей. Для нас, українців, любити свою мову й державу — це тяжкий, собачий обов'язок, а для росіян, в тому числі й харківських, український патріотизм — це найвищий вияв благородності і найкраща можливість послужити рідному російському народові.

На "Слобожанському Великодні" я бачив таких високочолх росіян. Але ж бачив і найстрашніше створіння природи — зрусифікованого хахла, який ненавидить відродження українства, бо воно вимагає від нього бути інтелігентною шановною людиною, а хахол може бути тільки слугою.

Харків воскрес. Та з могили ще нема виходу, ще камінь не відвалений, а тільки трохи відсунутий і в щілину, яка з кожним днем розширюється, вже пробивається сонце і свіже повітря.

Відзначалося, що, починаючи вільно боротьбу проти тоталітарної системи, творці й організатори Руку

ставили перед собою два завдання — відновлення незалежної Української держави та побудову демократичного суспільства. Становище України принципово відрізнялось тоді, відрізняється і сьогодні від східно-європейських країн, які були, хоч і васального типу, та все ж державами, а тому процеси визволення, наприклад, Польщі чи Угорщини, мали характер боротьби за демократію, а не за державність. В Україні боротьба за державність йшла і сьогодні йде поруч з боротьбою за політичний плюралізм, за притаманну демократичному ладові свободу ідеологічної думки і творчості.

В державах, які були колишніми радянськими республіками, можливо, за винятком Прибалтики, виникли не лише реформістські, державотворчі, демократичні партії, але й політичні організації назадняцького, імперського спрямування. Звідси виникає особлива політична ситуація в Україні, де розвиток багатопартійності (демократії) ускладнюється наявністю партій яничарів, псевдокомуністичного, насправді промискового, імперського спрямування. З'їзд КПУ, який поставив завдання реанімувати "союз народів" тобто СРСР, показав, що процес демократизації в Україні буде мати й надалі хворобливий і деструктивний характер, бо з порядку денного не знімається боротьба за саму державу. Комуністи добре знають, що таке "союз народів". На практиці — це поневолення народів клікою кремлівських лідерів. Чомусь наших опонентів не тягне до союзу українського народу з європейськими народами, з нашими слов'янськими і неслов'янськими сусідами на Заході. Їм потрібен тільки той союз, де вони, будучи на "службі Москви, мали вже достатньо можливостей, щоб жити в багатстві, як ті поміщицькі формали та економисти, що дбали про здоров'я кріпаків, бо ж пан вимагав роботи.

Ми маємо право спитати наших опонентів з компартії, чому їхні ідеї не знайшли підтримки серед робітників Америки, серед "пролетаріату" Німеччини, Японії, Індії і т. д., чому соціальна рівність, яку нібито проповідують комуністи, досягнена значно більшою мірою в названих країнах, ніж в СРСР, де 70 літ будували "рай"? Ми знаємо відповідь на це питання, бо самі намагались той "рай" будувати, вірили в нього. Приваблива на перший погляд комуністична ідея — нездійснима, бо вона суперечить індивідуальній і національній свободі. В СРСР, де ця ідея втрималась на деякий час, її опорою був російський імперіалізм, репресивна машина, виведена Грозним, вдосконалена романовими і бенкендорфами, доведена до фашистської досконалості найгеніальнішим тираном людськості Сталінін. Це чудово збагнули китайські комуністи, які, почавши будувати соціалізм сталінського зразка, але, не маючи імперських мотивів у своїй діяльності, прийшли до висновку, що тільки приватна ініціатива, приватна власність, роздержавлення майна (а це неможливо зробити, щоб не роздержавити політичних поглядів) зможуть врятувати великий народ від загибелі.

Отже, сьогодні не варто дискутувати про доцільність і своєчасність економічних реформ, з програмою яких виступає Леонід Кучма. Предметом обговорення може і повинен стати для всіх політичних партій механізм запровадження тих реформ. "Шокова терапія" чи поступовий перехід до нових економічних взаємин? Обидва ці підходи мають свої плюси й мінуси, але ясно, що наші опоненти під "поступовим переходом" до нового господарювання розуміють консервацію колгоспного ладу та збереження "державодавчої" та адміністративно-планової економічної системи.

Демократичні партії, партії центру, сходяться на тому, що українська держава будуватиметься не задля того, щоб передати землю та промислові потужності у власність купки багатіїв, а маси робітників і селян обернути в прислугу чи наймитів магнатерії, ні, демократичні сили вимагають такої приватизації, яка обернула б у власників нинішніх зебрів, яка із нинішніх колгоспних та державних рабів зробила б господарів і виробників, що своє розумне й багате життя забезпечують власністю своєї праці і власністю майновою. Господар з раба — мета нашої політичної боротьби.

На "круглому столі" в Харкові ставалося питання і про конституційний процес в Україні. Якою має бути основний закон України і яким має бути спосіб його схвалення. Конституційний процес гальмується різними силами, бо кожна

БІЛОРУСЬКИЙ ПАРАДОКС

Недавні події в Мінську — парламентські вибори і плебісцит привернули увагу багатьох міжнародних оглядачів. Гадаємо, для ширшого вболівальника українськими справами вони мають неабиякий інтерес, адже з боку Росії маємо вже два типи «збирання земель» — чеченський і білоруський. І обидва вони загрожують Україні.

Всім ясна трагедія чеченського народу, який вже втретє за останні сто років стоїть на межі знищення. Зверну увагу на останню інформацію: щоб не вирости нові дудаєви, Міністерство освіти Росії прийняло постанову про те, що віднині всі чеченські школи переходять на навчання російською мовою, від навчального процесу будуть відсторонені педагоги, які не знають російської, а взагалі їх контингент складатиме тільки кілька відсотків, решта росіяни...

Білоруський варіант «інтеграції» Білорусі в Росію вчинено руками самих білорусів. Нещасний голова колгоспу, якому білоруси вручили кермо своєї незалежної держави, дуже радо виконав волю «старшого брата», обдуривши власний народ облудно складеними запитаннями плебісциту. А в результаті вийшло так, що самі білоруси не «захотіли» власної держави, а не просили Росію прийняти її в свої обійми.

Це щось дуже близьке до того, про що говорили росіяни чотири роки тому й про Україну, пророкуючи, що ми на колінах приповземемо до Москви, щоб нас прийняли, а вони ще подумують: взяти нас, чи ні. І вони знали, що говорили: стратегія нового «соборництва земель» Росії ретельно розроблялася і нині розробляється. Білоруський варіант — то лише частина програми, в якій головна роль відведена Україні. В цьому сценарії великі надії покладалися на Л. Кучму. Як ми бачили у передвиборчій кампанії, він мав стати Лукашенком українського зразку. Однак в Україні цей плян не пройшов.

І не те, що Л. Кучмі особисто більше сподобалася посада Президента. Гадаю, причина дещо в іншому. Адже не є вже секретом: ще до початку чеченських подій Л. Кучма мав свій плян інтеграції України в СНД. В усакуюм разі, інформація про це просочилася на сторінки преси. Гадаю, головною пересторогою на цьому шляху стала і Чеченія і те, що Л. Кучма, практично, втратив підтримку в того електората, який його обрав, хоч здобув підтримку в тих, хто голосував проти нього. Як і тепер він позбудеться довіря і цієї частини виборців, то втратить і президентське крісло.

Як би там не було, але, судячи з останньої зустрічі у верхах, яка відбулася в Мінську, найближчим часом Президент України не зміниться змінювати свого курсу на незалежність і суверенітет України, хоча, мабуть, реальніше, ніж хто з міжнародних оглядачів розуміє усю складність такого шляху.

Попри те, що до Мінська не приїхали деякі голови держав — членів СНД, українська делегація прибула у досить представницько-

му складі — окрім Президента Л. Кучми до неї входили в.о. прем'єр-міністра С. Марчук, міністер закордонних справ Г. Удовенко, віце-прем'єр-міністер, міністер оборони В. Шмаров, віце-прем'єр-міністер, міністер зовнішніх економічних зв'язків С. Осика, інші офіційні особи. За традицією, відбулося кілька засідань — спільне засідання Ради міністрів закордонних справ і міністрів оборони, Ради глав урядів і спільне засідання Ради глав держав.

У першому засіданні Україна брала участь як спостерігач, бо не входить до військового союзу.

На обговорення Ради голів урядів було винесено до 20 питань, переважно господарського плану, з них Україною погоджено 17. Серед підписаних документів — угоди про розвиток ярмарково-виставкової діяльності, про розрахунки за 1992-1993 рр., про співробітництво в забезпеченні захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання, про створення Ради з культурного співробітництва, тощо.

Уважніше слід придивитися до інших підписаних документів — на рівні голів держав. Серед них найважливіший — про створення Міждержавного валютного комітету, правда, із застереженням «після введення національної валюти». На жаль, положення про цей комітет, як і його права та коло обов'язків не опубліковані в пресі, тому важко сказати, чи він носить наддержавний характер, чи має повноваження приймати рішення, обов'язкові для всіх кра-

їн — членів СНД тощо.

Не можемо радіти й з того, що наші громадяни носитимуть медаль Жукова — рішення про це також підписане Президентом. Однак можемо зазначити, що в інші неприємні акції Україна не втягнута. Зокрема, не підписано Конвенцію про права і основні свободи людини, що є блідю копією Гельсінської хартії про права людини. Не підписано Конвенцію про Міжпарламентську асамблею держав-учасниць СНД, Конвенцію і Договір про співробітництво в охороні кордонів держав-учасниць СНД з державами, що не входять до співдружності, документи про продовження терміну перебування колективних миротворчих сил СНД у Таджикистані, в Абхазії, Рішення про хід виконання Угоди про створення спільної системи протиповітряної оборони держав-учасниць СНД від 10 лютого 1995 р., Рішення про вдосконалення діяльності Економічного Суду СНД.

Як бачимо, навіть на цьому засіданні були яскраво виражені можливості втягнення України в державне поле Росії. Тож як Україна не підписала цих документів добровільно, то є велика ймовірність тиску Росії з інших боків, насамперед — економічного, а також використання кримської карти у наступних переговорах.

Єдиний вихід зменшити цей тиск — якомога тісніша інтеграція у європейські структури, ГАТТ/ООН, тісніше партнерство у НАТО, іншими Міжнародними організаціями.

ЗВІДКИ МОЖЕ ПРИЙТИ ПІДТРИМКА УКРАЇНИ ПРОТИ ВТЯГНЕННЯ ЇЇ ДО НОВОГО «СЛОВ'ЯНСЬКОГО» УТВОРЕННЯ?

Між тим оцінюючи об'єктивно, події у Білорусії є колосальним стратегічним вигравшем Росії та не меншого значення програшем України. Росія здобуває найслухнянішого політичного сателіта у Європі без жодних зобов'язань зі свого боку. Росія фактично прирощує кордони і вже відбувся політичний спектакль сумісного викопування Сльциним та Лукашенко прикордонного стовпа десь у районі Смоленська. Росія без ніяких зусиль здобуває ринки для своїх товарів у Білорусії та далі у Європу. Нагадаю, що з метою уникнути подальшого транспортування російського газу через Україну, Чорномірдин уклав багатомільярдний контракт з Польщею на прокладення газопроводу туди через Білорусь. Білорусь разом з Казахстаном стала членом митного союзу спільно з Росією. За митним союзом повинен слідувати комітет зі спільної охорони кордонів. Фактично Україна опинилася в економічній облозі. Невипадково Чорномірдин, підписуючи 16 травня у Кремлі угоду з Казахстаном стосовно утворення спільних російсько-казахських митних постів на кордонах, висловився за приєднання України до цього союзу.

Політично Кучма зараз змушений грати сам проти «євразійця» Назарбаєва, «інтеграліста» Лукашенки та команди Примаков — Козирев — Єльцин. Хто на його боці? Вірогідно, лише Снегур та Алієв, та й то не певне. Реальна підтримка справі незалежності України та спротиву її втягненню до нового «слов'янського» плюс Казахстан утворення під проводом Кремля може надійти лише з

Америку, оскільки Європа нічого такого, що сприяло б зміцненню України як приваги Росії, робити не буде. Звідси майже екстатичний прийом Клінтона у Києві після ганебного прийняття у Москві, де зріст антиамериканських настроїв як у істеблішменті, так і серед населення, відбувається майже на очах.

Разом з тим успіх Клінтонівської візити не повинен заплігавати очей на очевидний програт Україною Білорусії. Українська дипломатія майже нічого не зробила для того, щоб якщо не приграти Білорусь до України, то хоча б врівноважити впливи. Нещодавня візита Удовенка до Мінська та підписання там багатьох угод мало що змінило в політичному пляні, адже відбулася вона буквально на наступний день після референдуму і може сприйнятися як його підтримка. Державна ж візита Кучми до Білорусі взагалі буде носити двозначний характер, оскільки український жовто-блакитний прапор буде стояти поруч з колоніальним прапором совєтської Білорусії... Взагалі ж дивлячись на ці поспішні дії українського зовнішньополітичного відомства, не можеш не позбутися думки про невиправдане нічим запізнення, пасивність на стратегічних напрямках, відсутність пріоритетів. У контексті того, що відбулося у Білорусії, теза про намагаються отримувати економічні та політичні вигоди як з Росії, так і Заходу може досягти межі, коли настане час вибирати. Білорусь вже вибрала. Чи такий же вибір очікує Україну?

Володимир Звіглянич
(Вашінгтон)

ВОЛОДИМИР ЛИСЕНКО: «Жодна політична сила в Росії не відмовиться від впливу на Україну»

(ЩО ГОВОРИТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЯНИЧАР ПРО УКРАЇНУ?)

Коли читати ці рядки, не хочеться вірити, що їх з переконанням висловила українська людина, ставши на службу імперії. Інтерв'ю з Лисенком провів Богдан Кушнір в Москві на тему взаємин між Росією та Україною, ділянка, в якій Лисенко спеціалізується і «Молоді України» було цікаво знати його позиції.

До атестату зрілості Лисенко проживав в Україні (Одеса і Запоріжжя) біля батьків, а потім переїхав до Москви, де поступив на історичний факультет, потім захистив кандидатську дисертацію і працював 10 років викладачем суспільних наук у Московському авіаційному інституті. Від 1990 року, коли був обраний депутатом Верховного Совету, публікується повністю суспільної політики. Займається також проблемами федеративних відносин та державного устрою Росії і старается впливати на розвиток ситуації в «країнах ближнього зарубіжжя».

Володимир Лисенко в виразним показником спромоги імперської машини переробляти людський матеріал на потужний агрегат на службу імперії. Він ніби й став на захист оплюгавленого своїм одноіменником, Миколою Лисенком, українського прапора на одній з сесій в Думі. Але його більше болить піджошена надія з вибором Леоніда Кучми на Президента України, коли в Москві вірили, що ці вибори прихилить Україну до Росії.

Він радить тим, що на з'їзді (аранжованого, рід ясна, держбезпекою) ветеранів ССРСР з нагоди «Перемоги» білоруський генерал голосно висловлює за єдність народів і весь з'їзд піднявся на ноги з «бухливими аплодисментами». Але Лисенко не хоче зробити логічних висновків з референдуму в Україні 1 грудня 1991 року. Також, він не хоче пригадувати над історією 350-ліття «єдності» України з Росією, під час якої росіяни переконували світ, що українство в вигадкою чужих потуг і що «української мови не було, нет і бити не может». Адже тоді процвітали в Україні «потомкінські села».

Лекко Лисенком вимахувати нам перед носом і Кримом, і Чорноморською флотом і енергоносійми, мовляв — співдружність та СНТ, себто поворот до ССРСР, або платіть мільярди доларів. Бо як інакше можна інтерпретувати твердження Лисенка про те, що жодна політична сила в Росії не відмовиться од впливу на Україну?

Симптоматичною є його заява про те, що українці в Росії не стурбовані відсутністю своїх шкіл. Адже нас завжди переконували, що українці не потребують своєї мови, що вони задовольняються «общепонятним». От, перехід російськомовних шкіл в Україні на державну мову — це справжня проблема і вона може ускладнити і положення в Криму, і у флоті!

Володимир чи Микола Лисенко, і багато подібних до них у владних структурах Росії, переконливий приклад того, як українці прозялають свої здібності у прованній шляхці для імперського воза. Наколи б вони з такою самою запанадлістю — як це роблять балтіїці — поставились до проблематики української державності, то Україна була б взірцем для інших народів, а не майбутнім смітником для Росії.

Пропонуємо увазі читачів скорочене інтерв'ю.

Василь Михальчук (Париж)

P.S. Ці рядки були вже написані, коли прийшла вістка про рішення Президента віддати Росії частку української території і майже всю Чорноморську флоту. Якщо флот це може бути предметом горівлі, то територія держави до цієї категорії не входить. На її території стоїть Конституція, а Президент України є гарантом чинності Конституції. То ж стоїть питання, чи був він в праві, навіть якщо економічно країна опинилась на грані банкрутства, відкрити частку території України і віддати її іншій державі?

— На вашу думку, як на майбутнє в крапомі і в гіршому варіанті розвиватимуться стосунки між Україною та Росією?

— Нині вони розвиваються не найкращим чином. Чесно зізнаюся, з перемогою Леоніда Кучми на виборах в Росії пов'язували більш глибокі й серйозні процеси в економічному та політичному співробітництві. Ситуація розвивається не за кращим сценарієм. Тому постійно виникають проблеми з великою заборогованістю України, Чорноморською флотом, Кримом і весь час шкодять відносинам між нашими державами.

Якщо відносини не поліпшуватимуться, не вдосконалюватимуться механізми для співдружності на державному рівні, невдоволення людей знайде інші форми вираження, і ми будемо стикатися з дуже серйозними проблемами. Тим паче, що в Росії незабаром вибори. І дуже багато партій йде на них з ідеєю відродження ССРСР чи якихось імперських структур. Якщо не відбудеться відчутного перелому, то російські націоналісти отримають могутній фактор у боротьбі за передвибірне крісло. Тим паче, що в нас є інший приклад — зближення з Білоруссю. І труднощі з Україною з погляду простої людини не сприйматимуться. Я бачу хороший тип відносин — тісна економічна і навіть військово-політична інтеграція. Я був на з'їзді нової партії «Блок міжрегіональних реформ», говорив з Володею Малюковичем, який розповів, що в Леоніда Кучми вже був готовий проєкт політичної інтеграції країн СНД, але завадили чеченські події.

Вважаю, що політична й економічна інтеграція посилили б усі наші, генетично близькі, держави. А інший варіант — найгірший — це Крим, борги, Чорноморська флот, вони дедалі частіше будуть розгрізуватися різними політичними силами, сваритимуть наші народи, а в результаті виграють від конфлікту треті країни. Населення не розумітиме кроків політиків, і ми дедалі частіше входимо в протиріччя.

— З вашої відповіді напрошується висновок: проблема відносин між нашими державами в тому, що Україна виступає тільки за економічну інтеграцію, а в політичному й військово-політичному займає свою незалежну позицію. А це не подобається Росії?

— У мене таке відчуття, що ейфорія, яка була на перших порах, ніби після здобуття незалежності можна буде швидко інтегруватися в європейську спільноту, стати економічно незалежним від

Росії, виявилася ілюзією. Сьогодні вже зрозуміло, що ми приречені спілкуватися між собою — наша продукція ще не скоро стане конкурентоздатною. Усі наші проблеми впираються в ряд політичних питань, які не вирішуються і створюють напруження.

Кримська ситуація! Загалом, я вважаю, лояльне ставлення Росії до всього того, що там відбувається, хоч тут теж повинна бути межа лояльності. Нині в Росії посилюється тенденція (в Україні вона почалася з 80-тих років) до швидкого зростання самосвідомості руських...

— У Державній Думі часто лунають голоси на захист російськомовного населення. Спочатку політики виступали за договір про колективну безпеку країн СНД, але його незалежні країни не підтримали. Тоді в Росії з'явилася нова теза — про захист росіян. Чи дійсно потрібно захищати росіян в Україні?

— Відразу скажу: я не прихильник заяви Козирева. І був шокований, коли він говорив, що ми готові силовими методами захищати наших співвітчизників. Думаю, що Козирев став грати в небезпечну гру і фактично спростовує свої думки дворічної давнини. В Україні нема потреби захищати росіян. Реальна проблема існує в східних і південних областях, де переважає російськомовне населення, де постійно виникають складні процеси, пов'язані із шкільною освітою — скорочується кількість російських шкіл.

— Ви знаєте, що в Росії проживає майже 10 мільйонів українців. Ви не скажете, у якому році і в якому місті я зможу відправити своїх двох синів у хоч одну українську школу на території Російської Федерації?

— Тут ситуація не дзеркальна. У тому відношенні, що українці, які живуть у Росії, менш стурбовані цією проблемою, ніж росіяни, які населяють Україну. Якщо українських шкіл тут не було, то процес їх створення буде довгим. Проблема з'явилася, але вона не вкрай життєва: якщо не будуть створені українські школи, то українці не стануть відразу виїжджати з Росії. А в Україні ситуація трохи інша. Я висловлюю свою особисту думку. Це пов'язано з тим, що російський народ завжди був інтернаціональний, навіть у часи Російської імперії тут уживалися різні народи. І, окрім випадків антисемітизму початку ХХ ві-

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

Українські військові твердять, що з чеченського уроку також повинні зробити висновки і в Україні. Нині дослідження засвідчують, що в Збройних Силах України є всього ніби 25 відсотків людей, готових покласти голову за Україну.

Це не результат, за твердженням військових з середовища Спілки офіцерів України, того, що ліві сили хочуть відстоювати національну ідею на задній плані, мовляв, вона у світі існує всього довісті років, а в Україні взагалі ще не сформована. Саме тому в військово-політичному середовищі говориться, що Українські Збройні Сили у своїй місці і надалі залишаються відлюдком колішньої радянської армії.

Чи можемо в такій ситуації дивуватися, що нині, на четвертому році незалежності, в Академії Збройних Сил України, де навчаються майбутні командири полків та дивізій, викладання йде російською мовою? Невже ж за три роки підготовки до відкриття академії не можна було перекласти лекції на українську мову? — сталять запитання представники українського офіцерського корпусу.

Виявляється — не можна було. І називається ряд причин. Академія має готувати висококваліфікованих фахівців, проте коли цей фахівець у пагонах говорить: «Какая разница, на каком языке разговаривать», то це переходить усякі межі. За цим питанням дуже просто може виникнути інше: «Какая разница, где служить?». Нині багато говориться про висококваліфікованих спеціалістів. Проте мало хто з них ніколи політичного встановлення переймається, що частина кваліфікованих спеціалістів ментально та духовно далекі від інтересів України. Від високих офіцерів нібито можна почути скептичні: «Бандерийці поклали в Чеченю вбивати людей... І це яскравий приклад низького рівня свідомості, незнання історії та негативного впливу чужого інформаційного поля».

Що такі офіцери-наставники будуть робити з Українськими Збройними Силами? Якщо кваліфікованого противника державності поставити на відповідальну посаду в державі, то він з високою кваліфікацією стрілятиме їй у спину? Ці питання нині хвилюють офіцерське середовище.

Тому, вважають його представники, необхідно ставити питання, що тільки по-державницьки думаючі люди мають право займати посади в державі, а тим більше у її Збройних Силах. Іншою дуже важливою проблемою формування Збройних Сил України є соціальний престиж професії офіцера. Низький рівень забезпеченості їх цінністями як трагедія. Тому в українській армії вже склалася дивна ситуація: дуже багато генералів та полковників, проте практично немає лейтенантів. Молоді офіцери дуже часто йдуть туди, де бачать перспективу отримати житло, себто у комерційній структурі. Тільки в Києві, за даними прес-служби Міністерства оборони України, є десятки тисяч офіцерів, які не мають житла. 1696 квартир, збудованих турецькими фірмами за німецькі гроші, що були передані користувачам, — це лише краплина від потреб. Так само не вирішують житлові проблеми понад 900 квартир, відданих військовим у Прикарпатській області, понад 700 — в Одеській. За даними прес-служби Міністерства оборони України, армія своїми силами могла б будувати в короткі терміни питання будиноків та житла. Вся проблема зводиться до грошей. Військо є постійним процесом у державі. Тому все частіше у військових колах можна почути думку, що Збройні Сили без власного бюджету не можуть бути ефективними.

Ігнорування розпоряджень та указів органів державної влади в Україні стало нині повсякденним явищем. Тому не дивно, що в ряді областей України не виконується Указ Президента України про захист військово-службовців та членів їх сімей, про шефство над кораблями ВМС України. За оперативними даними, підготовленими для адміністрації Президента станом на грудень 1994 року, Республіка Крим нічого не зробила. Порожні графі є також у Донецькій і Миколаївській областях. У Херсонській області спромоглися тільки підготувати угоду про організацію шефства над кораблями. В Севастополі, де знаходиться база ВМС України, українським морякам було виділено всього 23 квартири. Є, щоправда, перспектива, що за три роки офіцери ВМС України отримають 900 квартир. Проте багато офіцерів живе нинішнім днем.

І якщо не виконуватимуться розпорядження Президента України щодо Збройних Сил, то це тільки деморалізуюватиме офіцерський корпус. Тому військові жорстко ставлять питання: «Який офіцер буде служити в таких умовах?»

Тим паче, що ігноруються проблеми військових також у найвищих ешелонах влади. За твердженням офіцерів виховної служби Міністерства оборони України, в головному управлінні виховної роботи була опрацьована програма військово-патриотичного виховання. В грудні 1993 р. вона була передана до адміністрації Президента й до нинішнього дня блукає коридорами Банкової, П.

Сучасний стан української армії пов'язаний не тільки з байдужим ставленням до її проблем багатьох владних структур та з економічним станом держави, але й з рівнем свідомості людей.

Нині досить поширеним стало явище відкуплення батьків змінює цінності й престижі. Для них престижно відкупити сина від служби в армії. На превеликий жаль, всі втікачі та особи, які відкупляються або мають різного роду підліт, не дають змоги створити незалежну армію. Нині, за твердженням військових, до лав Збройних Сил фактично призначається лише 10 відсотків тих, хто теоретично повинен бути призначеним. Такий стан, квінтують військові, є свідченням рівня національної свідомості суспільства. Тому, за їх словами, одним з невід'ємних елементів будівництва Українських Збройних Сил має стати конверсія свідомості суспільства. Дивлячись на цю ж проблему з другого боку, неважко збагнути, що явище масового «звільнення» дітей від служби в армії пов'язане значною мірою з побуюванням негативних процесів, які успадкували від імперії Українські Збройні Сили.

Нині багато хто з цим явищем намагається боротися на мітингах, проти-сталяючи йому високу патріотичну постаную Січових Стрільців і воїнів УПА. На жаль, мало хто задумується, що формування цієї постаную та свідомості велося десятиліттями... Отже, з якого боку не підходити, суть проблеми зводиться до військово-патриотичного виховання.

Військо — це становий хребет держави. Якщо керівництво держави за-кавлене мати надійні Збройні Сили, повинно зробити все, щоб армія була морально здоровою та й національно свідомою, — наголошують офіцери-патріоти. — У основу будівництва держави та армії мусять бути покладена державна ідеологія. Досвід інших 70 років засвідчив, що вона є може бути безнаціональною. Керівники виховної служби Міністерства Оборони України переконані, що необхідно повертатися до споконвічних радичій, відомих ще за княжих часів, є головними цінністями були Бог та атаківщина. Вони сподіваються, що аме з їх допомогою вдасться використати з армії низку вищезгаданих негативних явищ, які покищо побувають в армії-війську середовищі.

Є намагаючи допомогти залучити душпастирів, хоч на практиці це є так просто. Значна частина суспільства не готова прийняти душпастирську опіку. Не тому, що вони атеїсти, — тому, що заражені вірусом міжконфесійної нетерпимості. І, як правило, нетерпимість проявляють батьки, а не молоді воїни.

Спроби душпастирської опіки покищо не дають відчутних результатів. Вплив зовнішнього світу є сильнішим. Проте вчені з Інституту стратегічних досліджень наголошують, що ця робота мусять провадитися і з часом дасть результати. За їхніми спостереженнями, в процесі формування моральності людини армія є великою «чорною дірою». Керівники психоло-

гічно-виховної служби погоджуються з цим і наголошують, що потрібно докласти всіх зусиль, щоб відновити традиції, бо тільки людина, свідомо свого імені та спадщини, може бути надійним захисником батьківщини.

Нині багато говориться, що в Україні було зруйновано систему військової освіти. Начальник головного управління військової освіти генерал-майор Віктор Гудим сказав, що Україна отримала частку з військово-навчального корпусу колишнього СРСР, управління яким залишилися в Москві. Українські військові училища готували спеціалістів лише декількох профілів і в кількості, яка не була потрібна Україні. Тому реформування системи військової освіти було необхідним кроком. Нині, щоправда, є багато суперечливих думок щодо цього питання: чи це реформування було здійснено належним чином?

Трансформація імперської системи освіти в національну належить до непростих завдань, — наголошують військові. — Вона ускладнюється ще й економічною ситуацією в державі. Перш за все, немає коштів на підручні книжки, методичну літературу, газети. Чи можна в такій ситуації дати якісну освіту офіцерам? Хоч і є ситуація з багатьох викладачів, але кошти його гублять. Курси на 150-200 осіб забезпечені лише на третину підручниками. Викладачі самі приносять літературу. Очевидно, російськомовну, імперського зраха.

Оскільки обороноздатність країни тісно пов'язана з військовою освітою, військові пробували звертатися за підтримкою до різних фондів, проте відповіді так і не отримали. У них склалися враження, що фонди не зацікавлені інвестувати у програми, які скеровані на розвиток потужності України.

Реформування військової освіти, яка є невід'ємною часткою загальнонаціональної системи освіти, триватиме щонайменше до 2000 року. Ця межа зумовлена тим, що навчання за новою програмою розпочалося в Україні щойно в 1993 році. Окремі вищі військові заклади розпочали роботу за новою програмою минулого року. Оскільки термін повного навчання становить 6 років, відси й маємо 2000 рік.

Чим довше триватиме цей процес, тим довше українська армія буде говорити та мислити російською. Щоправда, військові сподіваються, що за три-чотири роки військова освіта в Україні все ж таки буде переведена на державну мову. Щойно тоді армія зможе реально заговорити українською. За умови реальних зрушень в економіці. Тоді й відбудеться члам у процесі монного відродження.

А це могло б статися значно швидше та простіше...

Мирослав ЛЕВИЦЬКИЙ

ЧИ ЗАГРОЖЕ УКРАЇНІ ОБЕЗЛЮДНЕННЯ ЧЕРЕЗ МАСОВУ ЕМІГРАЦІЮ?

«Г» Соціологічні дослідження засвідчують: близько третини всього дорослого населення України за сприятливих обставин поминали б місце проживання. Іншими словами — емігрували. Отже, Україна належить до країн із високим еміграційним потенціалом. Але, зрозуміло, бажати й мотти — не одне й те ж.

Та еміграційний потенціал, не зменшується. У чому ж причини? Подібні настрої підігриває, насамперед, приховане безробіття. За даними Міністерства праці України, в першому півріччі минулого року в неоплачувані відпустках перебували 2,8 мільйона працівників — 17 відсотків. Ще 1,2 мільйона було зайнято неповний робочий тиждень. У другому півріччі ситуація не поліпшилася, а, навпаки, погіршилася. Створення нових робочих місць не встигло за темпами зростання безробіття в усіх його формах.

Як повідомив нещодавно директор Національного інституту стратегічних досліджень Сергій Пирожков, з 1990 року з України емігрували 300 тисяч чоловік, переважно осіб єврейської та німецької національності. Хоч при цьому неможливо не помітити й іншого. Скажімо, з Вінницької області цієї категорії виїхало близько 20 тисяч осіб. Проте майже половина із них повернулася на попереднє місце проживання. За даними того ж Сергія Пирожкова, щороку в Україну на постійне місце проживання прибуває близько 300 тисяч емігрантів із країн СНД. Саме завдяки цьому відбувається судо механічний приріст населення держави.

Еміграційний потенціал України не використовується з дуже простою, але вагомим причини: нас ніде не чекають!

В останні місяці з Чехії було депортовано кількост українських «гастарбайтерів», які нелегально прибули туди на заробітки. Щось подібне відбувається й в інших країнах. Скажімо, в США, деяких країнах Західної Європи. Навіть відомі українські вчені вимушені працювати здебільшого на тимчасовій основі. Отримати необхідні документи для так званої «натуралізації» для них теж становить значні труднощі.

За останні роки було здійснено тільки одну спробу масового переселення емігрантів з України — до Аргентини. Дехто пам'ятає заповнення її посла в Україні Н. Бакеріса під час його перебування у Львові. Тоді йшлося про можливість для бажаючих переселитися до цієї далекої заокеанської країни. Звичайно, посол не виявив тут жодної «самодіяльності», а діяв відповідно

до проголошеної президентом Карлосом Менемом доктрини, за якою для освоєння «аргентинської циліни» потрібно залучити емігрантів із Східної Європи.

Бажаючих переїхати до Аргентини виявилось багато. Із них відбрали 250 найперспективніших. Частина відібраних уже виїхала. Проте, як виявилось, і там на них ніхто не чекав. Не було створено центру для вивчення єспанської мови, біржі для працевлаштування прибулих.

А нещодавно президент Аргентини Карлос Менем підписав декрет, відповідно до якого імміграційна політика Аргентини має стати значно жорсткішою. Посилуються вимоги до тих осіб, котрі прагнуть законним шляхом, через дипломатичні представництва, отримати візу на в'їзд до Аргентини й постійне там проживання. Документ передбачає суворі покарання тих місцевих підприємців, які використовуватимуть найману працю іноземців, що прибули без відповідного дозволу.

А що вже казати про наш континент! Представники Європейського союзу домовилися про більш жорсткі еміграційні правила. Знову ж таки йдеться про те, щоб зберегти дефіцитні робочі місця насамперед для корінних жителів. Міністри юстиції та внутрішніх справ, які зустрічалися у Люксембурзі, дійшли угоди, що доволі на праці в країнах ЕС може надаватися тільки на тимчасовій основі і на дуже суворих умовах. Сезонним робітникам дозволяють працювати в тій чи іншій країні спільноти максимально протягом шести місяців. Після цього вони повинні прожити у своїх країнах, поки місця ЕС, як мінімуму такий же строк. Лише в цьому разі вони можуть знову звернутися за дозволом на тимчасову працю.

Єдиною країною у світі, яка ще масово приймає іммігрантів, є США. Щороку тут оселяються близько 800 тисяч, легальних та 300 тисяч нелегальних мігрантів. Але ді третини американців вже виступають за обмеження в'їзду іноземців у країну на постійне проживання. Адміністрація Клінтона готує відповідний проєкт закону, який стримував би імміграційну хвилю.

Отже, Україні, в кінцевому підсумку, не загрожє обезлюднення через масову еміграцію. Швидше, навпаки, — вона сама може стати зоною форсованої імміграції.

Петро КОЛОМІЄЦЬ
Оглядач УКРІНФОРМУ

БАЗИ В ОЧАКОВІ ТА ІЗМАЇЛІ ПЕРЕДАЮТЬ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИМ СИЛАМ УКРАЇНИ

Командування Чорноморської флоти передало свою базу в Очакові, Миколаївська область Військово-Морським Силам України. Всю інфраструктуру колишнього дивізіону охорони водно-морського району Чорноморської флоти передано Україні. В той час плавклад було поділено в роз'їзді 50 на 50.

Російські кораблі відплили в напрямку Новоросійська. Почалося також передавання ВМС України дивізіону річкових катерів в Ізмаїлі. До першого червня нинішнього року командування Чорноморської флоти має реформувати 126 дивізію берегових військ ЧФ, дислоковану в районі Симферополя.

(Закінчення на стор. 3)

Це зумовлено також тим, що нині

Як найбільший експортер газу у світі став найбільшим імпортером

● В 50-ті роки Україна була найбільшим у світі постачальником газу. ● Газ з українських родовищ подавався в Росію, Білорусію та Прибалтику. Величезні легкодоступні ресурси газу були вичапані з України ● За іронією долі через 40 років Україна з найбільшого в світі експортера газу перетворилася в найбільшого у світі імпортера... ● Тепер Україна імпортує газу на 18,95% більше, ніж ЗСА, Великобританія і Франція разом взяті.

Україна — одна з найстаріших газодобувних держав Європи. Видобуток газу в її терені був започаткований ще 1924 року в Прикарпатті на Дашавському газовому родовищі. У післявоєнні роки за короткий термін з українських газопромислів була введена мережа магістральних трубопроводів. Одним з перших було введено в дію магістральний газопровід Дашава — Москва через Київ, Брянськ. Для того, щоб скласти уявлення про значення українського газу для кол. ССРСР, наведу цитату з рішень XX з'їзду КПСР (14 — 25. 02. 56 р.): «Побудувати і ввести в дію магістральні газопроводи довжиною 9 тис. км. Із них найбільш крупні: Дашава — Мінськ — Ленінград з відгалуженням на Вільнюс — Ригу, Шебелинка — Харків — Курськ — Орел — Брянськ». Нагадаю, що в той час дія на повну потужність газопровід Дашава — Москва через Брянськ, і будова магістралі Шебелинка — Брянськ свідчила про те, що й гігантське Шебелинське газове родовище повинно було працювати на Москву.

ХИЖАЦЬКІ МЕТОДИ КРЕМЛЯ

Розробка газових промислів здійснювалася хижачькими методами: в експлуатацію вводились лише великі родовища, з яких отримували великі об'єми газу за мінімальних фінансових затрат. Видобуток газу в Україні зростав небаченими темпами. Так, в 1950 р. Україна видобувала 1,5 млрд. кубометрів газу, в 1960 р. — уже 14,3 млрд., в 1970 р. — 60,9 млрд.

ПІДСТУПНА ІМПЕРСЬКА СТРАТЕГІЯ: ПЕРЕВЕДЕННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ УССР НА ГАЗ (З РОСІЇ)

У 80-ті роки в Україні здійснюється переведення електростанцій, підприємств металургії, машинобудування і виробництва будівельних матеріалів на газ, в результаті чого споживання газу збільшується в чотири рази і Україна стає високовитратною державою за споживанням газу. Не маючи власних підготовлених ресурсів газу, Україна потрапляє у повну залежність від російських поставок.

Після того, як Україна проголосила себе окремою державою, становище з енергоресурсами значно ускладнилось. Підготовлені дешеві запаси газу (Дашава, Шебелинка, Сфремовка, Західне Хрестище), яких вистачило б Україні на століття, були виснажені протягом 50-70-х років. Переведена на газ промисловість України в умовах світових цін на газ стала нерентабельною, економічно обтяжливою.

Тепер за обсягом споживання природного газу Україна виїшла на третє місце в світі, поступаючись лише ЗСА і Росії та значно випереджаючи такі високорозвинуті держави, як Великобританія, Франція, Німеччина, Японія. За споживанням газу на одного жителя Україна займає друге місце в світі, а за кількістю імпорту газу — перше місце: жодна країна не імпортує таку кількість газу, як Україна.

Вона імпортує 89,1 мільярдів кубометрів газу, що припадає 2260 кубометрів на душу населення, в той час як Франція 25,1 млрд. кубометрів, тобто 510 м³ на душу населення.

В 1994 р. видобуток природного газу в Україні склав 18,7 млрд. м³. Непосильні для України обсяги імпорту призвели до того, що держава уже не спроможна розраховуватися за газ — борги зростають такими темпами, що це може загрожувати її суверенітету. Як уже повідомлялось у засобах масової інформації, Україні пропонується віддати в рахунок оплати за газ її частину Чорноморської військової флотії, деякі заводи, електростанції. Думаю, що в першу чергу потрібно вирішити питання, чи економічно вигідно використовувати дорогий імпортований газ для випалення металу, щоб розраховуватися за нього бойовими кораблями, заводами і електростанціями.

Необхідно різко скоротити споживання газу в промисловості і

кубометрів. Проте дедалі очевиднішим було те, що Україна в умовах обмеженого фінансування і посиленого відбору газу не зможе забезпечувати ССРСР енергоресурсами, тож Москва, Ленінград та інші міста можуть залишитися без палива. Щоб запобігти цьому, міністерство геології ССРСР розгорнуло широку пошукові роботи для виявлення нових газоносних провінцій. В результаті були відкриті великі поклади газу в Середній Азії, на півночі Західного Сибіру та в інших регіонах. Нові родовища, особливо сибірські, були найбільші в світі і уявлялися як невичерпні. Вважалося, що за рахунок потужної газової промисловості можна вирішувати багато проблем, у тому числі й політичних.

СССР швидкими темпами прокладає газопроводи на Захід. В середині 70-х років споруджено трубопровід «Союз», призначений для подачі газу до західних кордонів від Оренбургу. На початку 80-х років прокладено другий потужний газопровід «Уренгой — Помари — Ужгород». Всі ці газопроводи прокладено через територію України. На цей час легкодоступний газ в Україні уже вичерпано, і оскільки на розвиток української газової промисловості фінанси не розподілені, то Україні виділяють газ з трубопроводів, які йдуть на Захід.

Одночасно за ініціативою Газпрому ССРСР здійснюється ще одна акція, яка негативно вплинула на всі ділянки життя України і фактично знищила всю її економіку.

використовувати його так, як це прийнято в усіх розвинутих країнах. Економіка України не втримає навантаження по оплаті газу для металургії, електростанцій, машинобудування, виробництва будівельних матеріалів тощо. Потрібно скласти нову Національну програму «Нафта і газ України до 2010 року», оскільки схвалена Кабінетом міністрів України Національна програма передбачає щорічний імпорту газу до 2010 р. об'ємом 40-55 млрд. кубометрів. Щоб розрахуватися за таку кількість газу протягом 15 років, Україні не вистачить коштів, тому нам потрібно перейти на самозабезпечення власним газом. І хоч спеціалісти заявляють, що в Україні його недостатньо, думаю що це твердження не відповідає дійсності. Справа в тому, що за часів ССРСР експлуатувалися лише великі родовища, які у кожному нафтогазозносному регіоні відкривають, як правило, на початкових етапах пошукових робіт. Надалі знаходять багато середніх і дрібних родовищ. З часом великі родовища виснажуються, проте запаси зростають саме за рахунок середніх і дрібних джерел. В результаті складається парадоксальна ситуація: запаси зростають, а видобуток катастрофічно падає. В 1975 р. в Україні видобуто максимальну кількість газу (88,345 млрд. м³) в основному з Дашавського і Шебелинського родовищ, коли загальні запаси газу склали 952,4 млрд. кубометрів. На 1994 р. загальні запаси вросли ще на 220 млрд. кубометрів і досягли величини 1 трл. 172 млрд. кубометрів, проте, видобуток зменшився в 4 рази і склав 18,7 млрд. кубометрів. І до того часу, поки газова промисловість фінансуватиметься державою, газу Україна не матиме. Бо коли б український підприємець вклав свої гроші у розвідку родовищ, то він намагався б компенсувати витрати, а отже, розробляв би і великі, і малі родовища. Тому важливою передумовою розвитку як газової, так і нафтової промисловості України повинна стати приватизація, яка стимулюватиме розробку всіх родовищ, а не тільки легкодоступних, як це практикується в наш час.

Василь Созанський,
науковий співробітник
відділення морської геології
НАН України (ГУ)

„Жодна політична сила в Росії не відмовиться від впливу на Україну“

(Закінчення зі стор. 2)

ку, якихось грандіозних національних конфліктів чи релігійних воєн на території Росії не пригадуємо.

Почати зменшувати кількість російських шкіл набагато болісніше, ніж процес створення українських шкіл на території Росії (!)

— Російські політики, урядовці хочуть захитати своїх співвітчизників, аби Міністерство освіти України їх не навчило ще однієї мови. Але ви не хочете допомагати росіянам в Україні економічно, ви ж із своїх підприємств і білоруських берете за енергоносії у три-

чотири рази менше, ніж з українських! Вам легше росіянам допомагати на словах.

— Це питання пов'язане з близькістю відносин між нашими державами. Я прямо скажу: якщо в Білорусі на кордоні стоять російські прикордонники, якщо там збережені російські військові бази, то й енергоносії продаються за російськими цінами.

Якщо Україна все час заявляє, що вона самостійна держава, що має все своє, то, природно, виникають проблеми, про які ви говорите. Те ж саме з Чеченією. Раз Дудаєв говорить, що ми незалежні, то переходимо на світові ціни.

Україна без російських енергоносіїв існувати не зможе. Підписаний договір на 14 років про реструктуризацію українського боргу, якщо говорити відкритим текстом, ставить Україну на стільки ж років у економічну залежність від Росії. Це неминуче, іншого шляху нема.

— Були інші часи, ви пам'ятаєте, коли з України йшов прямий газопровід Дашава — Москва? Газ з України впродовж десятка років викачували в Росію.

— А зараз будемо через Білорусь спеціальну нитку, щоб не тягти Україною, оскільки...

— Оскільки Україна зайняла незалежну позицію.

— Я думаю, що це також одна з причин. Хочу тільки одне підкреслити, щоб українці це зрозуміли: нинішній уряд Росії найбільш демократичний і найкраще ставиться до України. Будь-який інший уряд, що приїде на зміну Єльцину, буде більш націоналістичним, шовіністичним і проводитиме жорсткішу політику щодо України.

Треба виходити не тільки з того, що в світі є Америка і Франція, і чому Україна й Росія не можуть мати таких же відносин? Тому, що тут зовсім інший контекст стосунків. Нас не можна порівнювати з країнами, які існують століттями в рівноправних відносинах. Я розумію українців, які постійно бачать, що Росія, як значно більша з великими ресурсами, постійно старасться поширити свій вплив на Україну, через економічні важелі вийти на політичний тиск. Але я повторюю: сьогодні в Росії нема жодної політичної сили, яка б виступала з іншого погляду, тобто, говорила, що нехай Україна йде куди хоче — під німецький чи під американський вплив. Просто треба бачити що реально можливо, а що неможливо. Що йде від дурної волі когось з російських політиків типу Козирєва, який може час від часу розмахувати кийком, а що йде від об'єктивних настроїв.

— Російська Федерація пробує відродити «великодержавну» політику. Це інтереси якихось політичних партій, військово-промислового комплексу, чи всього населення, яке сьогодні хочуть нагдувати ідею величчї країни.

— Якщо у 80-90 роках швидко росла самосвідомість народів малих республік колишнього ССРСР — спочатку прибалти, потім українці, далі інші народи, то нині ситуація змінилася. У малих народів ці тенденції пішли на спад, більшість з них добилася національної незалежності. Руський народ — один з найбільших — перебував у сплячці. Протягом останніх двох років почала швидко зростати самосвідомість руських. Тепер вже вони говорять, що їх кризять, що інші вибивають собі пильги. Говорять, що в уряді мало руських, що країна грабується іншими народами. Нині ця тенденція посилюється і Росія протягом двох-трьох років перебуватиме під її впливом.

— Але основна причина тих настроїв — економічна?

— Неминуче політики будуть підстроюватися під громадську думку. Інше, питання, до якого рівня вона дійде. З одного боку — обмежити негативними відносинами між Україною і Росією, а з другого — прихід до влади Жириновського чи політика такого типу приведе до відкритого конфлікту, спроби силовим шляхом вирішити проблеми не тільки з Україною, а й іншими країнами.

— Хто переможе на наступних президентських і парламентських виборах у Росії?

— Я не бачу такої фігури. Вибирати доведеться не кращих з кращих, а з гіршого зла менше. Один з можливих варіантів — нині створюються два блоки — Рибкіна і Чорномірдіна, останній спрямований на те, щоб зберегти владу нинішнього Президента. Інші варіанти, які пропонує опозиція, спроби привести до влади новореставраторські і реваншистські сили, які хочуть повернути до ситуації, яка була, або почати воювати за відтворення Російської імперії і ССРСР.

Б. Кушнір

УКРАЇНА — 5-те МІСЦЕ В СВІТІ ПО ЗАПАСАХ УРАНУ

По запасах урану Україна займає п'яте місце у світі. В нинішньому році передбачається подвоїти його видобування.

УКРАЇНО — ЦЕ ТВОЄ ОБЛИЧЧЯ

(Закінчення зі стор. 1)

з них сподівається, що час працює на неї. Певна річ, сьогоднішній парламент України не здатний схвалити Конституцію, не здатний буде це зробити і наступний парламент, бо розбіжності в поглядах на українську державу в депутатах є і, мабуть, будуть надалі дуже великими. Президент вніс на розгляд Верховної Ради «Закон про владу», щось на зразок «малої конституції», але антипрезидентська більшість у Верховній Раді вихолощує з того закону все найнеобхідніше для нормального функціонування виконавчої влади. Деякі славні радикали з демократичних рядів підтримують комуністів у їхній антипрезидентській боротьбі, не задумуючись над тим, що розхитана система державного управління вигідна сьогодні тим, хто хоче валити, а не будувати державу.

Майже кожна партія демократичного спрямування має свій проект Конституції, але найкращим з них, як це доведено експертами загальноєвропейського рангу, є проект, опрацьований ХДПУ. Важливою справою було б об'єднання демократичних сил навколо цього проекту Конституції.

Темою «круглого столу» й стало питання про об'єднання партій і громадських організацій демократичного напрямку. Здається, ніхто не виступає проти створення штабу демократичних партій, який збирав би воедино зусилля різних організацій і працював би як їхній стратегічний центр і координатор. Але ніхто й не поспішає утворювати такий центр. В цьому найбільша слабкість нашого демократичного руху, в цьому криється небезпека втрати нашого впливу на політичне життя держави. Український народ вимагає від демократичних партій об'єднання аж до створення єдиної організації. Якщо наші лідери вдаватимуть, що вони не чуять заклик народу, стануть насправді глухими, зрештою, втрачатимуть і дар мови, бо хто не чує, той відчужується розмовляти.

При всій розмаїтості поглядів, суперечливості і навіть гострій навізаємній критиці, представники демократичних партій визнали, що проблема консолідації їхніх сил пов'язана з вищою і загальнонародною проблемою єдності українського народу. Національна ідея в Україні вже спрацювала. Її необхідно підтримати економічним співробітництвом всіх регіонів України, обміном інформації між регіонами, необхідно об'єднувати культурні та звичаєві традиції Сходу, Заходу, Півдня і Півночі України, необхідно реалізувати ідею господарської взаємодопомоги і взаємодоповнюваності регіонів. Тільки на цьому шляху нас чекає успіх — світло виходу із темного духовного та економічного лабіринту.

Чи можемо сподіватись, що в родовищі комуністів та їхніх прихильників знайдуться люди, які поставлять інтереси народу вище від інтересів партії? Ми так говорили в Харкові: «Будь ласка, дорогі товариші комуністи, ставайте під прапори української держави, боріться за свої ідеали, не шукайте собі наставників ніде за межами України, і ми зможемо спільно з вами працювати для добра народу й злагоди в народі». Однак комуністи не захотіли й слухати нас. Зробивши пасквільну заяву, назвавши нас «візитерами», непроханими гостями Харкова, вони покинули «Круглий стіл».

Висуваючи побудову Української держави як об'єднуючу, природну, рятівну і реально діючу ідею нашого суспільства, ми ще раз в Харкові наголосили на тому, що держава потрібна нам не просто і не тільки як інструмент для досягнення національної свободи, але і як цілючі ліки, за допомогою яких наш народ зможе виготи страшні соціальні рани, з котрими він жив під владою царів і генсеків.

Колись ми думали, що на світі запанує соціальна рівність, проголошена творцями марксизму-ленінізму, і тоді наші сусіди скажуть: «А де ж українська держава, давайте допоможемо щасливому українському народові побудувати свою державу!» Наївні, примітивні сподівання та ілюзії. Тепер ми знаємо, що до соціальної справедливості нас може допровадити тільки власна держава, збудована за правилами західноєвропейської, нам найбільш чужої цивілізації. Це знання є результатом страшного досвіду, який ми набули в імперській тюрмі, куди живими повернули нас не зможе жодна сила, а тим більше та жалюгідна група первертнів і пахолків, що нездатна була в Харкові навіть промовити до нас материнською мовою.

Перебуваючи на «Слобожанському Великодні», я переконався (це не вперше!), що справжнє обличчя України можна сьогодні побачити саме там, а імперськими традиціями відроджується дух української державності. Це обличчя не радісне, але й не заплакане. Гірка задума, сліди болесті, але й тверда рішучість, яка прагне й очікує чогось нового і несподіваного — це читається на чолі і в очах нашої матері. Колись Тичина питався Харкова, де його обличчя, я так само лавою того харківського лица, а не... а обличчя України.

Д. Павличко

НЕВЖЕ НЕ СОРОМ У ГРУДЯХ КАМІНЬ МАТИ?

У 1869 році Сидір Воробкевич (1836—1903) писав: „Мою рідна, слово рідне, хто вас забуває, Той у грудях не серденько, тільки камінь має...“ Сто двадцять чотири роки минуло, а слова поета соромом ще й досі не палять декого такі з наших земляків-українців, ні-ні, даруйте, брати-українці, не вас, а малоросів...

Приїхала з Черкащини дівчина-десятикласниця до Києва, анішла до крамнички з поетичною українською вишивкою „Веселка“ і запитала цю продавцю: „Що це за рідно слово, а продавець — дещо старша дівчина родом із Кіровоградщини, яка перед кількома роками теж приїхала до Києва, новилася трохи, „обкультурилась“, продавцем стала і в комуністичну партію вступила — у відповідь на питання — за прилавком на весь голос по-російськи гримнула: „Нету, нету!“ а далі під ніс: „Откуда ети націоналісти беруть!“ Оже, в Україні, у її столиці, розмовляти рідною мовою — це вже націоналізм, але націоналізм у більшовицькому, оже, крайню негативному значенні.

Запитаєте українського громадянина, який бандує до рідної мови ставиться, чи можливо, щоб московська продавщиця-росіянка на дитині-росіянку з Тамбова гримнула б цю перозбірливу, ще й націоналістично обізвала? Громадянин відповів би: „Та що ви? В Москві такого „інциденту“ не було б“ і справді воно так. А чому в Україні накинє, чому українці, ні, даруйте — малороси рідну мову не забувають? Невже замість серця краще камінь у грудях носити? Виходить, що малоросам так...

Де ж корінь нещасного ставлення до української мови? Де ж та різниця між народами і їх правами щодо рідної культури, своєї мови, про яку так горозно розпачували комуністичні більшовики, ті, що там на „вєрах“ у Москві, і їх „відхалименки-яремчухи“? Кілька років тому секретар Львівського обкому „іно ідеологія“ Яремчук змушував учителя один день на тиждень вести в українських школах навчання — тільки на обшепотаному руском язикє. Якось рекомендованого Сусловим із Москви львівського комуністичного лавкаві Яремчука „міроприємтя“ виступу у процесі шкільного навчання в українських школах не відказав. Той же Суслов наказав на 15 відсотків підвищити платню учителям російської мови і літератури, оже, дав матеріальну мотивацію на русифікацію, і це — „більшевницьке розуміння рівноправності народів“ у царстві червоного сатани.

Прихильник комуністичного панування, що нещодавно в установі, де він працює, синьожовтий прапор висівив, скаже: „Навіщо вдаватися до минулого?“ Згода. Будемо говорити про сучасне: с. який про те, що державною мовою в Україні вважається українська мова. Щоправда, с. „дехто“, що докладає старань, аби в Україні було аж дві державні мови, але той „дехто“ не наполягає на тому, щоб державною мовою була тільки одна — російська мова. Йому, як кажуть, на таке язик не повертається, він не виступає за те, щоб українська мова державною не була, маючи на увазі те, а що ж скаже на таку вимогу свт? Але поговорім конкретно: приїхав до Києва чоловічек — якийсь дипломат чи журналіст, а чи просто турист — і прислухався, якою мовою, тобто чи українською державною мовою промовляє в офіційних виступах, скажімо, Генеральний прокурор України, тобто той, який наперед повинен стояти на сторожі закону? Чужинець тут же переконується, що прокурор Законом про державну мову нехтує. У чому ж річ? Чужинець приходить до висновку, що прокурор України, та й не тільки він, а більшість депутатів т. в. Верховної Ради у виступах державною українською мовою не послугують. Тут у гру іде або-або: тобто, або ті панове-товариші настільки тупі, що не можуть вивчити хоча б „раді приліччя“ українську мову, або вони, тогочасні ними ж винесений закон, укладають, що мова вшоранішого окупанта України ім. цинніна є рідною мовою.

Був т. в. хриповський період „відлиги“. Щоб показати себе гуманними перед світом, компартійні на наказ із Кремля метнулися подекуди вводити українську мову, хоча закону про державність мови і не було. У стінах тодішньої т. в. Верховної Ради УРСР уживали українську мову. Тепер такого наказу з Кремля немає, але с. закон, а він хіба сильніший за „московські указання“? Це так. Але тепер с. демократія, демократи (тобто невпинними овеками) поробилися заслужені діями вшоранішого КІСС, а с. значить, говорю, як хочучу, і не вважаю на те, що закон про мову тогучу.

Кожен громадянин України може запитати: а якою мовою, тобто чи державною українською мовою послуюватимуться нововибрані в березні 1994 року наші парламентарії? Чи висунуть постанову, що українська мова обов'язкова в українському парламенті, так як в Англії — мова англійська, у Німеччині — німецька, у Росії — російська, чи й далі будуть патякати „обшепотаністю“? Час покаже...

„Непомнящим роду плоду“ наш геніальний Кобзар писав: „...І всі мови Славянської людю — всі знаєте. А свої Дастьби... Колись будем і по-вашому галогітись...“

Невсесвітню славу не втратили свої актуальності і інші. І понині малоросам не доводило, а вшорані Воробкевича, краще камінь, аніж серце у грудях мати.

Григорій Грэй

„РУССКОЯЗЫЧНОЕ НАСЕЛЕНИЕ“

Ледве не щодня засоби масової інформації Росії привертають увагу громадськості до проблем так званого „русскаяязычного населения“ в державах, які донедавна входили до складу союської імперії. Телебачення, радіо і газети не втомлюю і тенденційно розповідають всьому світові про „русскаяязычных“, які, нібито, зазнають утисків у прибалтійських і середньоазійських країнах, в Україні та Молдові. Мова йде, навіть, про порушення прав людини. Зрозуміло, що в нових державах відбуваються складні процеси реформування в усіх сферах життя. Так само, як і в Росії, вони часто набувають потворних форм. Такі „реформи“ тягарем лягають майже на всіх жителів цих країн. Суттєвий дискормонт (проблеми мови, школи і т.д.) при цьому відчувають не тільки переселенці (їхні діти) в колишніх колоніях „страны советов“. А вже прийняті в молодих незалежних державах закони в певній мірі вимагають від цих людей переосмислення свого становища і переорієнтації на необхідність співпраці з коринним населенням, та ще й у питанні відродження його історичних цінностей, розтоптаних „інтернаціоналізмом“. Для частини таких людей, які „приобщились к интернациональной культуре“, це рівнозначно краху.

Отож, виникає питання, що робити, співпрацювати чи чинити опір? Червоний колір „інтернаціональної“ культури недовозначно пропонує — „голову вниз і роги вперед“, бо це „легше“, ніж вивчити мову народу тієї землі, яка дає хліб і житло. Однак без підтримки страшноувато — „роги можуть поламатися“.

Стосовно підтримки, то тут особливий проблем немає. Під боком велика Росія з віковими традиціями „покровительски-засвоительски“. Згадаймо, скільки держав і народів вона сердешна підгребла під свої крила. Ці крила настовбурчилися особливо тепер, коли мова йде про знедолених „русскаяязычников“.

Звичайно, всім зрозуміло, що росіянин і „русскаяязычний“ не одне і теж. Однак як добросердна мати — Росія має вже такий історично-невиправний характер „піклувальниці“ про долю не тільки своїх рідних, а по-суті й за не дуже рідних російськомовних, але це вже не так важливо, білорусів чи українців. Одне слово, за всіх, які, на думку російських мудрагелів-ідеологів, вже є кандидатами у рідні діти. В усякому разі ті та інші якраз і підпадають під сформоване цими ідеологами поняття — „русскаяязычное население“. Дивує, правда те, що до складу цього „населення“ чомусь не прилучені мільйони російськомовних не росіян (українців, білорусів...), які проживають в Росії, які також мають досить проблем.

ПОДВІЙНІ ПРИМІРНИКИ

Часами трапляється, що дехто з читачів одержує 2 або й 3 примірники нашого часопису. Як комусь таке притрапляється, то просимо не сердитися на нас, бо це с. старатися ізза недогляду, і за них ми не домагаємося окремої заплати. Просимо віддавати їх вашим приятелям і знайомим, може вони читавчи їх, подобають собі нашу газету і стануть нашими передплатниками.

Редакція „ГЛ“.

Стосовно „русскаяязычного населения“ Росії, то там вдають, що такої проблеми взагалі не існує. Згідно з законом, прийнятим в РСФСР у 1923 році, новонароджені будь-якої національності автоматично ставали росіянами. Тому сьогодні в Владивостоці українці становлять лише близько 7 відсотків всієї кількості мешканців, проти 80 відсотків у 1923 році. Путньо були закриті школи, газети, театри і т.ін. на „Зеленому кліні“, Кубані та в інших місцях. Були українці, а потім враз не стало. Такий собі „інтернаціональний“ спосіб „приобщення“.

Тому так безпардонно Гончаренка, Проценка, Садового (чемпіони і рекордсмени в різних видах спорту) називають росіянами, а от олімпійського чемпіона Смірнова — спортсменом із Казахстану. Іван Піддубний, хто б ви думали? „Великий русский богатырь“, а казочка про рябу курочку чия? — „Русская народная сказка“.

Як бачимо „піклувальники“ здавна прилучали не тільки українців до „населення“, але оскільки методи Петра і Катерини II, Сталіна і Брежнева застаріли, застосовуються більш витончені форми „приобщення“. Проводиться це за межами Росії через проміжний етап стажування в стані „русскаяязычного населения“. І, звичайно ж, зовсім не для того, щоб

цим „русскаяязычником“, наприклад, надати гуманітарну допомогу або ж теплий притулок в Росії. Завдання делькатніше — постійними нагадуваннями про „критици і образи“ з боку нових держав прищепити „знедоленому населенню“ почуття єдності і одночасно розмежувати, скажімо, російськомовних і українськомовних українців. Разом з тим творцям такої ідеї цілком зрозуміло, що „аргументів“ для забезпечення монолітності „населення“ на основі тільки того, що воно спілкується на „обшепотаній мові“, вкрай недостатньо. Проте і в цьому відношенні у них все гаразд. Для широкої і більш тісної консолідації „населення“ сьогодні це безвідмовно діє добре випробуване „інтернаціоналістичне“ пугало — націоналізм. Тобто, такий собі „бабай“, про якого мова йтиме трохи далі.

Отож, коли те пугало з подачі таких червономовних ораторів, як Чародеев обшепотують в таку термінологію, як „галицинизация“ чи „бандеризация“, то його об'єднуюча функція стає реальною і особливо ефективною тоді, коли цю нісенітницю припудрюють „фактами“ про „злочинні“ бандерівців під час їхньої боротьби з фашизмом і більшевизмом. Під впливом таких „аргументів“ частина „населення“ з ентузіазмом гуртується навколо червоних „інтернаціональних“ прапорів.

За певних обставин (Москва знає за яких), із цього „населення“ зліплять „інтернаціональні“ загопи „для отражения угрозы национал-фашизма и уничтожения бандер“. Звичайно, формулювання завдання може бути дещо іншим, але мета одна — формування „п'ятої колони, на яку в зручний час можна розраховувати для „встановлення великої і неделимой“. З таким прицілом, власне, і виконується поняття „русскаяязычного населения“. В усякому разі не для того, щоб у цей скрутний для „населення“ час віддати йому хоч би частку тих багатств, які чесно ним зароблені. І які зникли невідомо куди з московських спецхранів. Ось зараз віддадуть, чекайте.

Якраз навпаки, час від часу, перекриваючи нафто- і газокрани, „опікуни“ підривають нашу економіку, провокуючи невір'ю людей в можливість існування незалежної України і викликають негативне ставлення до її патріотів. У проміжках часу між маніпуляціями різними зв'язками нас знову і знову кличуть у союз.

(Продовження буде)

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО СТАТТЮ: „ЧИ УКРАЇНЦІ НЕСУТЬ ВИНУ ЗА ТЕ, ЩО НІМЦІ НИЩИЛИ ЖИДІВ В УКРАЇНІ?“

Вельмишановний Пане Редакторе!

Звичайно Вашу газету читав за порядком, з початку до кінця. Нині читав з кінця до початку. Причиною була Ваша стаття-питання: „Чи українці несуть вину за те, що німці нищили жидів в Україні?“. На мою думку — Рішучо ні! Німці виконували про недлюдську роботу світі, не потребуючи до неї нікого; зі своїх те хнологієв вони були спроможні нищити жидів самостійно. Німці були певні себе, з усім давали собі раду, доки колеса крутилися в одну сторону.

Німці з самого початку окупації дозволяли окупованим народам мати свої поліції: поляки навіть задержали в повному складі свою передову поліцію; українці створили свою; навіть жиди мали свою поліцію. З місцевого населення творили різні відділи поліційного характеру для боротьби зі спекулянтами, око рони поїздів, мостів, різних об'єктів направи доріг, складання бараків т. зв. „баудінсти“. З союських поліційних були створили ексекуючі відділи для карання тих що не вив'язувалися зі завдань різних контингентів, ловили молодь на роботі до Німеччини, здирали з людей теплу одежу для німецького війська що мє рзало під Москвою.

Коли війна продовжувалася і не було більше успіхів на фронтах, бракувало їм своїх людей — тоді німці почали вживати ці різні відділи для виконання своїх брудних плянів. Ці напівполіційні відділи паціфікували цивільне населення в окупованих країнах, зганяли і транспортували жидів, в кацетах виконували все, що їм німці наказали; а в останні дні війни цих молодих людей віддавали до відділів німецької, регулярної армії. Щоб говорити про ці речі — треба

Щоб говорити про ці речі, треба було там бути, жити, пережити і обсервувати.

І цілковито згідний з Вашою інтерпретацією інтерв'ю з паном Кравчуком у Чикаго.

З привітом до Вас —

СК.

ЦІКАВІ ДУМКИ ПРО СУЧАСНУ УКРАЇНУ

Шановна Редакціє!

Переслав Вам чек на 5 амер. доларів, як добавок на передплату на 1995 рік Вашої газети „Голос Лемки вщини“.

Прощу подавати і добрі, оптимістичні вісті з України — а то читаєш, і приходить плакати... Невже там, на Україні, чи в Україні, ніхто нічого позитивного, для добра України, не чинить? Всі такі та такі...???

Знаємо, що велике нещастя насувається на нашу нащасну Неньку Україну... Московський бандитський ім періалізм піде на велику війну з арабами. І як заже нуть нас, чи самі „приєднаємося“ до „неділимої“, то мусимо піти з москалями на ту війну — то пропаде ба гато нашого народу, мужичи-воляки... Будемо боротися за свободу — знов загине багато людю нашого, та — страшний матеріальні знищення настануть у нашому краі. Треба нам лиш самого Господа Бога просити, доби хоч тепер змилювався над нами, так розрідденим на десятки партій та течій, народом. У нас тепер наново настали „махнівські“ часи: „Де загін — там і макогі н“, значить, булава...

Всі ми дуже розумні, ніхто нічого не хочуть навчитися, нікого не слухаємо. І шанусмо тільки чужих: польського папу, та московського патріарха — лиш не своїх... „Рабська кров“, як кажуть москалі, „хочаць ка“. В нас нічого святого немає, все на дискусіях, дебатах... „Скитська душа“, ми прийняли те виховання, що нам дали наші ненаснітні вороги...

Нам необхідна своя диктатура, так на 20 років, що би заставити наших дітей вчитися говорити українською, батьківською мовою, поважати і гордитися всім своїм, чесно пращвати не тільки для своєї користі, але і для добра свого рідного, українського народу. Поважати все, що гідне цього, і пам'ятати, що ми створені не з марксо-жидівської примки, але Господом, Отцем Небесним, і треба, як Отцеві, віддати Йому, що належить... Треба навчати і морального, рідниного і всякого життя, доброго, чесного, гідного чесною лядни...

А щоб це осягнути, треба вигнати всяку московсько-комуністичну, паразитську гниль з правління і так далі і так далі... Все, що треба зробити, в короткому листі не перечеся...

Бажаю Вам і всій Вашій працюючій Дружині всього добра —

От. др. В. Павенський
Порт Франсес, Канада.

АДЕ НЕТЕРПЕЛИВО НА НАШУ ГАЗЕТУ

Шановна Редакціє!

Переслав Вам 20 дол. з того 10 дол. на річну передплату до кінця 1995р., а 10 дол. на пресовий фонд. Прощу вивачити мені за спізнєння.

Я завжди жу нетерпеливо на Вашу газету, котру про читуву з великим зацікавленням. На жаль, часто буває, що одержані числа дуплікуються, або приходить з місячними спізнєннями.

Бажаю Вам успіхів у Вашій знаменитій праці і оста ось з пошаном до Вас —

Ярослав Бобак,
Едінбург, Шкотія.

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ РЕДАКТОРА

Вельмишановний Пане Редакторе — Степан Женецький.

Тут бажаю висловити Вам моє щире признання для Вас за видавання дуже цікавої і добре оформленої газети „Голос Лемківщини“. Постарався придбати Вам не нових передплатників серед моїх знайомих в Канаді.

Щиро дякую Вам і Вашим співпрацівникам, доброго здоров'я і гарних успіхів у видаванні „Голосу Лемківщини“.

З повагою до Вас —

Іванна Басараба,
Водфвіл, Н.С.,
Канада.

ПОБАЖАННЯ ДЛЯ РЕДАКТОРА

До Видавництва „Голос Лемківщини“.

Так, як кожного року, переслав Вам після-плату, запізнєну передплату — 10 доларів.

Разом з тим бажаю Вам добрих успіхів та витривалості у Вашій невтомній праці для добра Нашої загроженої Батьківщини — України. Щастя Вам Боже.

Хай повсяк час міцніє Ваш політичний далекогоглядний напрям.

Вдячний Вам —

Б. Нагернях,
Торонто, Канада.

**Об'єднані в кооперації!
назустріч майбутньому!**

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА**

САМОПОМІЧ

в Чикаго
дає всі банкові услуги своїм членам на найкращих умовах.
Щадіть і позичайте у Вашій українській касі Самопоміч і скріплюйте українську господарську силу.

Всі ощадності в Касі САМОПОМІЧ мають державне забезпечення до висоти 100,000 дол.

SELFRELIANCE
Ukrainian Federal Credit Union
2351 W. Chicago Ave.,
Chicago, Illinois 60622

**ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК**

Заняться похоронами в ВЬОМХ, ВЬОСКОУЛ, NEW YORK, ОЖОМІЦІЯХ

ЛУС НАЙГРО — директор
Родина ДМИТРИК

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

ГОЛОС ЛЕМКІВЩИНИ

незалежна українська газета, присвячена справам лемків, у крає, на переселенні і в цілому світі.

Видає видавництво „Карпати“.

Появляється раз у місяць.

Редактор: Степан Женецький.

Передплата: 10 амер. доларів річно; 50 центів примірник.

Адреса:

THE LEMKO VOICE
144 Park Avenue
Yonkers, NY, 10703-2407
U.S.A.
Tel.: (914) 476-6503